

KARIÉROVÉ PORADENSTVÍ V KONTEXTU KULTURY ŠKOLY

Andrea Csirke, Alice Müllerová¹

Prolog

Možná učitel němčiny, kterej hejtil podplácením, ale potom Evženovi odpustil malou pětku za to, že mu přinese med. (studentka střední školy na dotaz, zda se nestalo ve škole něco, s čím nesouhlasí).

Napadá mě krátký rozhovor s učitelem jdoucím na výuku po zvonění: "Co tady děláš? Proč nejsi na hodině?", ptá se učitel. "A co Vy tady děláte? Proč nejste na hodině?", odpovídá student střední školy.

Učitel studentovi prvního ročníku vysoké školy: "Tuto informaci si, samozřejmě, nepamatují, protože je lehce dohledatelná. Vy ji ale na zkoušce budete muset umět."

Jsme kariérové poradkyně a v současné době spolupracujeme se základními a středními školami. Naší vizí kariérového poradenství je přispět k rozvoji samostatných a zodpovědných jednotlivců, kteří budou umět žít v souladu se svými potřebami a zároveň v souladu s potřebami komunity a společnosti. Děti se to učí v rodině, ve škole i v rámci mimoškolního života. Nejúčinnější cesta, jak je to učit, je výchova příkladem. Vyžaduje to od nás odvahu žít autenticky, aby naše činy byly v souladu s našimi postoji, v souladu s tím, co dětem říkáme a co je chceme naučit. To by mělo být pravidlem i ve školách. Jako příklad uvádíme rozhodování žáků o dalším směru vzdělávání v polovině posledního ročníku základní školy. K tomu, aby se žáci o tom mohli kvalitně rozhodnout, potřebují tuto dovednost průběžně rozvíjet. To znamená mít co nejvíce příležitostí rozhodovat o sobě v rámci školního života.

Jsme přesvědčené, že nejúčinnější kariérové poradenství probíhá na školách jaksi mimo jeho samotnou realizaci. Základem jeho dobré realizace je tedy porozumění tomu, jak škola jako celek funguje uvnitř i navenek. Jaký je způsob řízení školy, vztahy mezi učiteli a žáky i v rámci pedagogického sboru, jak se učitelé podílejí na chodu školy a jaký mají prostor pro rozvoj, ale i jak škola o sobě dává vědět a jak spolupracuje s dalšími subjekty v rámci komunity. To vše jsou oblasti fungování školy, v nichž se kultura školy projevuje, a vytváří tak specifické podmínky pro fungování systému kariérového poradenství na každé škole.

Z tohoto přesvědčení jsme vycházely při tvorbě Rámce pro rozvoj systému kariérového poradenství na škole (dále jen Rámeček). Dalším zdrojem je naše zkušenost z realizace projektu QUAL-IM G, který byl zaměřen na rozvoj kvality v kariérovém poradenství. V průběhu projektu

¹ Obě autorky jsou spoluzakladatelky českého profesního Sdružení pro kariérové poradenství a kariérový rozvoj - <http://www.sdruzeni.kp.cz/>

jsem se naučily, že nejlepší cestou k rozvoji je reflexe - vycházet z dobré znalosti toho, co již funguje, vnitřní motivace a ochoty ke změně. Rámec proto nedává přesný návod jak postupovat, ale ukazuje směr, o kterém si myslíme, že umožňuje školám realizovat dobré kariérové poradenství.

Jedná se v podstatě o pracovní sešit, který poskytuje vedení školy a osobám zodpovědným za kariérové poradenství na škole metodickou podporu při nastavení systému kariérového poradenství. Vznikly dvě varianty - pro základní a střední školy. Jejich vznik byl inspirován Kritérii hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání České školní inspekce², publikací Good Career Guidance Nadace Gatsbyho z Londýna³ a publikací Ronalda G. Sultany, která vznikla v rámci projektu MYFUTURE v r. 2018, Enhancing the quality of career guidance in secondary schools⁴.

Rámec je založený na třech principech:

1. je dostatečně obecný, aby vytvořil potřebný prostor pro specifické potřeby škol;
2. je dostatečně konkrétní pro pojmenování podstaty systému kariérového poradenství na škole;
3. je založen na otázkách, které tvůrce systému kariérového poradenství na škole provedou základními body, na kterých bude stát jejich systém kariérového poradenství.

Rámec umožňuje různé odpovědi na položené otázky a podle toho, jak si tvůrci systému kariérového poradenství na každou z otázek odpoví, je dovede k různým výsledkům, potažmo k odlišnému systému kariérového poradenství odrážejících aktuální potřeby a možnosti té které školy. Tento způsob práce činí z Rámce vysoce flexibilní koncept, který funguje jako celek, ale z něhož lze využít jen ty části, které si tvůrci systému kariérového poradenství vyberou nebo detailněji rozpracují.

Rámec je volně ke stažení [zde](#). Přejeme kreativní chvíle při práci na rozvoji systému kariérového poradenství na škole!

Kontakt:

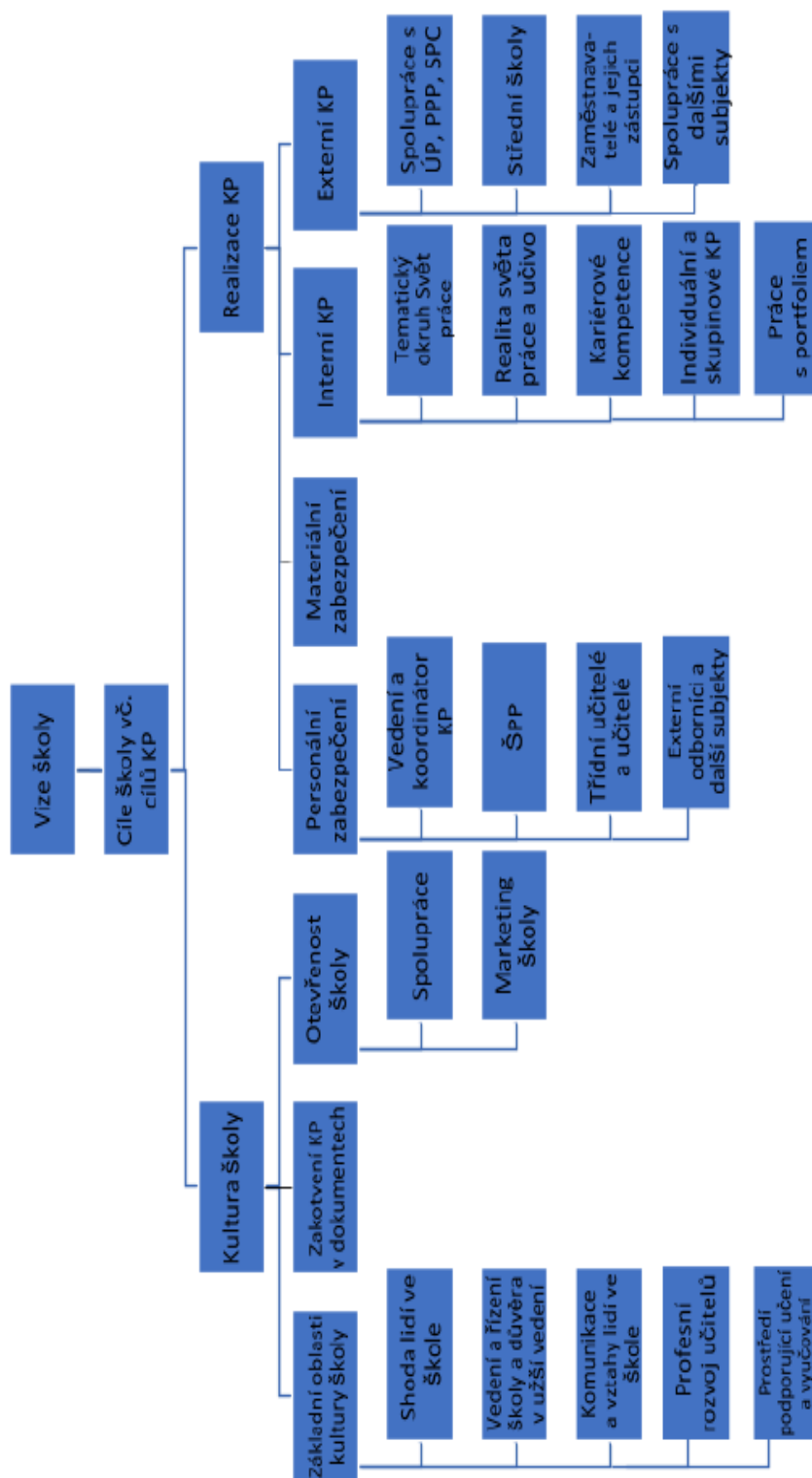
Andrea Csirke – kariera.andrea@gmail.com

Alice Müllerová – muller.alice@gmail.com

² https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/PDF_el._publikace/Krit%a9ria/Kriteria-hodnoceni_2019-2020-popis-kriteria.pdf

³ <https://www.gatsby.org.uk/uploads/education/reports/pdf/gatsby-sir-john-holman-good-career-guidance-2014.pdf>

⁴ <https://cica.org.au/wp-content/uploads/Enhancing-the-quality-of-career-guidance-in-secondary-schools.pdf>

Obr. č. 1. Rámec pro nastavení systému kariérového poradenství na základní škole